

Perinnemaisemien hoidon ja luonnonlaidunnuksen tuleva rahoitus

Perinnemaisemat ja luonnonlaitumet ovat luonnon monimuotoisuuden aarreaittoja, ja niiden hoito tulee nähdä kiinteänä osana kestävästä ruokajärjestelmästä. Luonnonlaidunnusta harjoittavat tilat, kokoon katsomatta ja kaikkialla maassamme, ovat osa huoltovarmuutta, resilienssiä ja maaseudun elinvoimaa. Tässä vetoamuksessa esitämme konkreettisia huomioita tulevaan rahoitukseen. Näiden huomioiden suhteen tarjoudumme samalla jatkamaan yhteistä kehittämistyötä.

Olemme kuulleet laajaa joukkoa maatalouden ympäristöasioiden osaajia työpajassa Maatalouden ympäristötiedon vaihtopäivillä 13.11.2024 Turussa, sekä sittemmin työstäneet asiaa eteenpäin Perinnemaisemayhdistys ry:n hallituksen sekä WWF Suomen yhteistyönä. Seuraavat huomiomme tulevaa rahoitusjärjestelmää ajatellen ovat nousseet näissä keskusteluissa ja meille kentältä tulevissa viesteissä toistuvasti ja kaikkein vahvimmin esille:

1. Laidunnuksen rahoituksen tulee olla mahdollisimman sujuvaa **rahoituslähteestä riippumatta ja maisemanhoitoa harjoittavien tilojen oikeusturvaan** julkisessa tukijärjestelmässä tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota. **Luottamuksen rakentaminen** on nyt ensiarvoisen tärkeää.
2. Kannustamme hallintoa selvittämään portaittaista rahoitusmallia **kaiken laidunnuksen kokonaisvaltaiseksi tukemiseksi laidunkokonaisuudet huomioiden** – alimpana tukitasona lannoitettu laidunurmi, ylimpänä kaikkein arvokkaimmat perinnebiotooppikohteet. Myös hoidon laatu, kuten sopiva laidunpaine, on erittäin tärkeää.
3. **Kunnostuskelpoisten kohteiden raivausten tukemiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota**, jotta saamme lisää alaa hoidon piiriin myös muualta kuin esimerkiksi merenrantaniityiltä. Nyt järjestelmä on ohjannut vahvasti hoitamaan laajoja, avoimia ja maastonmuodoiltaan helppoja kohteita.
4. **Pienet, usein kaukana tilakeskuksista sijaitsevat kohteet** tarvitsevat oman ratkaisun esimerkiksi eläinten kuljetuskustannusten kattamisen muodossa. Tällaisille kohteille voi, rahoituksen järjestyessä, sopia myös niittourakointi, joka tuo samalla työmahdollisuuksia luonnonhoidon yrittäjille. **Pienten kotojen ja niittyjen hoito** tukee oleellisella tavalla paitsi perinnebiotooppiverkoston ylläpitoa ja rakentamista, myös ruokajärjestelmän resilienssiä, sillä niillä esiintyy **monipuolinen pölyttävä- ja petohyönteislajisto, joka turvaa pelto- ja puutarhaviljelyä.**
5. Edelleen nouseva, vahvasti EU-tason keskusteluissa mukana oleva mahdollisuus on **agrometsätalous**. Meidän hienot **hakamaamme ja metsälaitumemme** ovat juuri tätä, mutta valitettavasti samalla pahimmin ahdingossa olevien perinnebiotooppien joukossa. Emme ehkä aina tunnista sitä arvokasta, jota meillä jo on. **Vetoamme hallintoon ja poliittisiin päätöksentekijöihin, jotta rahoitusmekanismit tämän ajatuksen hyödyntämiseksi selvitetään kattavasti.**

Perinnemaisemilla on poikkeuksellinen rooli maataloustuotannon tukialueina ja tämän roolin merkitys kasvaa jatkuvasti ilmastonmuutoksen voimistuessa. Luonnonlaidunnus ylläpitää kulttuurimaisemaa ja tarjoaa laidunalaa karjankasvatukseen, tukien samalla maaseudun muita elinkeinoja, kuten matkailua. Oikein suunniteltuna myös esimerkiksi vesiensuojelu hyötyy. Me järjestöinä sitoudumme jatkamaan työtä perinnemaisemien tunnettuuden ja arvostuksen lisäämiseksi. Emme halua menettää perinnebiotooppien kirjoa ja laidunnuksesta riippuvaista lajistoa, ketoneilikoista ja lantakuoriaisista haarapääskyihin.

Lopuksi haluamme vielä erikseen mainita, että WWF tulee jatkamaan työtään luonnonlaidunlihan tuotannon ja sertifiointin laajentamisen tukemisessa, jotta myös markkinat saadaan osaltaan entistä vahvemmin mukaan yhteiseen ponnistukseen. Tilojen toimiva rahoitus luo perustan tälle työlle.